

AS BAĞIMSIZ DENETİM VE YMM A.Ş.

Büyükdere Caddesi Cem İş Merkezi
No:23 Kat:7 ŞİŞLİ / İSTANBUL
Tel: 0212 225 68 78
E-mail : nexia@nexiatrkey.com.tr
Www.nexiatrkey.com.tr

As Bağımsız Denetim ve YMM A.Ş.

Your closer experts...

Gelecek Aylara ve Yıllara Ait Giderler ile Gelecek Aylara ve Yıllara Ait Gelirler (180/280/380/480)

Defterlere kayıt tarihinden itibaren düzeltilecektir.

180 hesaptaki tutarlar 280 hesaptan devredilmişse, düzeltmeye esas tarih olarak 280 hs kayıt tarihlerinden başlanılmalıdır. Aynı durum; 480 hs tan 380 hs a devredilenler için de geçerlidir.

Not: Tazminatların (kıdem, ihbar vs) fiilen ödenmeden gider yazılamayacağı yönünde vergi idaresi görüşleri mevcuttur. Bu durumda; şirketler gider yazdığı ama ödemediği tazminatları beyannamede KKEG yaparak ödedikleri tarihteki beyannamede indirim konusu yapabilirler.

Bazı firmaların ise bu tutarları 180/280 hesaplarda izleyerek ödedikleri yılda gider yazdıkları görülmektedir. 2023 yılı sonunda 180/280 hesapta bu şekilde ödenmemiş tazminat tutarlarının bulunması ve bunların düzeltmeye tabi tutularak 2024 de ödendiği tarihte düzeltilmiş tutarlarının gider yazılması hususu tereddütlü bir konudur.

Alınan ve Verilen Depozitolar ve Teminatlar

Hem parasal hem de parasal olmayan kıymet olarak bilançoda bulunabilmektedir. Enflasyon düzeltmesine sadece parasal olmayan alınan ve verilen depozitolar ve teminatlar tabi tutulacaktır.

Hangi kıymetin parasal hangisinin parasal olmayan olduğunun belirlenmesi mevzuatta açıkça bulunmamaktadır. İktisap edilen kıymetin bedeli kısmen veya tamamen sabitliorsa parasal olmayan kıymet olarak kabul edilebilir.

Ayrıca Depozito ve teminatların parasal olup olmadığı konusunda karar verebilmek için söz konusu kalemlerin kayıtlarda yer alan değerleri ile rayiç değerlerinin karşılaştırılması gerektiği yönünde görüş bulunmaktadır.

Vadeli çek ve senet verilmiş ve alınmış ise bunların verildiği /alındığı tarihler değil , vadesinde nakden tahsil edildiği /ödendiği tarihler geçerli olacaktır.

(Banka hesaplarına paranın yattığı veya hesaptan nakit çıkışı olduğu tarihler)

Verilen ve Alınan Avanslar (159,259,340,440 Hesaplar)

Hem parasal hem de parasal olmayan kıymet olarak bilançoda bulunabilmektedir. Enflasyon düzeltmesine sadece parasal olmayan alınan ve verilen avanslar tabi tutulacaktır.

Hangi kıymetin parasal hangisinin parasal olmayan olduğunun belirlenmesi mevzuatta açıkça bulunmamaktadır. İktisap edilen kıymetin bedeli kısmen veya tamamen sabitliyorsa parasal olmayan kıymet olarak kabul edilebilir.

Yabancı para cinsinden avanslar ise dönem sonunda TC Merkez Bankası Döviz Alış kuru ile değerlendirildiğinden bu şekilde yapılan değerlendirme enflasyon düzeltmesi yerine geçecek ve bunlar için ayrıca Yİ-ÜFE endeksindeki artış ile ayrıca düzeltme yapılmayacaktır.

Vadeli çek ve senet verilmiş ve alınmış ise bunların verildiği /alındığı tarihler değil , vadesinde nakden tahsil edildiği /ödendiği tarihler geçerli olacaktır. (Banka hesaplarına paranın yattığı veya hesaptan nakit çıkışı olduğu tarihler)

Örnek - 1

Şirket, yurtdışından alacağı hammadde için satıcı firmaya 2023 yılının Kasım ayında 15.000 USD Doları avansı vermiştir. Söz konusu hammadde 2023 yılı sonu itibariyle henüz ithal edilmemiş olup 31.12.2023 bilançosunda 159 hesapta yer almaktadır.

Bu hesap 31.12.2023 tarihinde döviz alış kuru ile değerlendirilecektir. Söz konusu döviz değerlemesi enflasyon düzeltmesi yerine geçecek ve bu nedenle ayrıca ÜFE endeksindeki artış oranıyla düzeltme yapılmayacaktır.

Örnek - 2

Şirket, yurtiçinden 1.000 kg hammaddeyi bir kg 100 TL'den olacak şekilde toplam 10.000 TL bedelle satın almak üzere anlaşmış ve bedelin % 50'sini Ekim (2023) ayında 5.000 TL olarak satıcı firmaya 1 ay vadeli çek vermiştir. Çek, Kasım ayında vadesinde ödenmiştir.

Verilen avans mal bedelinin yarısını sabitlediğinden parasal olmayan kıymet olarak değerlendirilerek 31.12.2023 tarihinde enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır.

(2023 Aralık Yİ-ÜFE/ 2023 Kasım ÜFE sonucu düzeltme katsayısı ile çarpılarak)

Yıllara Sari İnşaat Onarım İşlerinde Maliyetler ve Hakedişler (170 ve 350 Hesap)

Defterlere kayıt tarihinden itibaren düzeltileceklerdir.

Bunlar için verilen ve alınan avanslar var ise bu kısım, ödeme ve tahsil tarihlerinden itibaren düzeltilecektir.

Muhasebe kayıtları:

697. Yıllara Yaygın İnşaat Enf. Düzeltme Hesabı (Hakedişlerin enf . düzeltmesi kaydı)	**** 350. Yıllara Yaygın İnşaat Gelirleri *****
170 Yıllara Yaygın İnşaat Maliyeti (Maliyetlerin enf . düzeltmesi kaydı)	**** 697. Yıllara Yaygın İnşaat Enf. Düzeltme Hesabı *****
178.Hs. Yıllara Yaygın İnşaat Enf. Düzeltme Hesabı (Maliyetlerin enf . düzeltmesi kapanış kaydı)	**** 697. Yıllara Yaygın İnşaat Enf. Düzeltme Hesabı *****
697. Yıllara Yaygın İnşaat Enf. Düzeltme Hesabı (Hakedişlerin enf. düzeltmesi kapanış kaydı)	***** 358 Hs. Yıllara Yaygın İnşaat Enf. Düzeltme Hesabı *****

Yıllara Sari İnşaat Onarım İşlerinde Maliyetler ve Hakedişler (Devamı)

Yıllara sâri inşaat ve onarma maliyetlerinin düzeltilmesi sırasında söz konusu kıymetler, **reel olmayan finansman maliyeti** ihtiva edebilen iktisadi kıymetler arasında yer almadıkları için, bünyelerinde reel olmayan finansman maliyeti ihtiva etseler bile **ayrıştırma yapılmaksızın** düzeltme işlemine tabi tutulacaklardır.

Yabancı paralar ile yabancı para cinsinden ifade edilen kıymetler parasal kıymet olarak kabul edildiğinden; yıllara sâri inşaat ve onarma işlerinde mükellefler yabancı para üzerinden yapmış oldukları işlemlerini VUK'un mevcut hükümleri doğrultusunda değerlemeye devam edecekler, bunlar için ayrıca düzeltme yapmayacaklardır.

Yıllara Sari İnşaat Onarım İşlerinde Maliyetler ve Hakedişler (Devamı)

Tekdüzen Muhasebe Sistemine göre söz konusu işlerle ilgili maliyetler, yansıtma hesapları yoluyla 170-177 numaralı hesaplara intikal ettirilecek, düzeltmeye esas tarih olarak da ilgili maliyet hesaplarına kayıt tarihi esas alınacaktır.

Parasal olmayan verilen depozito ve teminatlar, verilen sipariş avansları, taşeronlara verilen avanslar ve alınan sipariş avansları gibi yıllara sâri inşaat işi ile ilgili değerler de düzeltmeye esas tarihler baz alınmak suretiyle düzeltmeye tabi tutulacak; söz konusu hesapların, yıllara sâri inşaat ve onarma işi ile ilgili olan kısımlarının 2023 hesap dönemi sonu itibariyle hesaplanan enflasyon düzeltme farkları da “697- Yıllara Sâri İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı” ile ilişkilendirilecektir.

Yıllara sâri inşaat ve onarma maliyetleri ile ilgili olmayan ilk madde malzeme/yarı mamul/mamul/diğer stokların düzeltilmesi sonucu oluşan farkların, “697- Yıllara Sâri İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı” ile ilişkilendirilmemesi; ancak söz konusu kıymetlerin inşaat maliyetlerine aktarılması halinde, bu tarih itibariyle düzeltme sonucu oluşan farkların, “697- Yıllara Sâri İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı” ile ilişkilendirilmesi gerekmektedir.

Yıllara Sari İnşaat Onarım İşlerinde Maliyetler ve Hakedişler (Devamı)

2024 yılında ise yıllara yaygın inşaat tamamlandığında 358. hesabın bakiyesi 648. Enflasyon düzeltmesi karları hesabına, 178. hesabın bakiyesi de 658. Enflasyon düzeltmesi zararları hesabına atılarak kapatılır.

Ancak; yıllara sâri inşaat ve onarma işlerine ait maliyet ve istihkak tutarları ile ilgili olarak 2023 hesap dönemi sonu itibariyle düzeltme sonucu oluşan düzeltme farkları işin bitiminde (2023 hesap dönemi sonundan önce başlayan işlerde) mali kar/zarar tutarının tespitinde dikkate alınmayacaktır. Bir başka ifade ile 2023 hesap dönemi sonuna kadar geçen süreye isabet eden kazanç düzeltme öncesi hükümlere, sonraki dönemlere isabet eden kazanç ise düzeltilmiş değerlere göre tespit edilecek ve bunların toplanması suretiyle oluşan kazanç tutarı beyan edilecektir

Dolayısıyla; 697 hesap bakiyesi olarak 178 veya 358 hesaba atılan 2023 yılı düzeltme farkları sonraki yıllarda işin bitiminde kar zarara atılsa da mali kar zararın hesabında dikkate alınmaz. (Beyannamede mahiyetine göre KKEG yapılır yada diğer indirimlere konulur. Bunun yerine; söz konusu tutar, geçmiş yıl kar zarar hesabına atılarak kapatılabilir.)

Teşekkürler

AS BAĞIMSIZ DENETİM VE YMM A.Ş.

0212 225 68 78

nexia@nexiaturkey.com.tr

www.nexiaturkey.com.tr